

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 lamint a felszólamlások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
 évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
 TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
 VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
 Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
 hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

A mi társadalmunk.

Sajátságos, a maga nemében szomorúan érdekes kis társadalom ez a mienk. A mai kor kinövései; ferde uralkodó eszméinek s az emberi jellem lazaságának bizonyítására világosan mutatkoznak a tünetek.

Nálunk a legtöbb embernek — már t. i. a ki elég szerencsés a „magasabb szereplők”-höz számíthatni; — meg van a maga különleges célpontja, mely felé társadalmi törekvését irányítja; persze a mellett ki-kí a maga egyéni érdeke követelményeihez képest készségesen társul mindazokkal, kik legalább a látszat szerint ugyanazon célpont felé tartanak.

A köztevékenység egy valóságos titkos stratégiai művelet jellegét hordja magán, melyről sohasem tudja senki, hogy hová fog fejlődni; mozgósított csapatokat nem látunk nyílt mezőn a nemes versengés, az igazság tiszta fegyverével küzdeni, csak egyének, eszmék és törekvések holt képei, mintha orvkezek által lettek volna megfojtva, tünedeznek fel előttünk romok gyanánt. A szintér s alakjai, a menyire azt a gyakorlottabb szem észre veheti — idő közönként változnak, de a titkos haditervet szövő s a harcot intező törzskar mindig egy és ugyanaz marad,

ügyesen elrejtve magát — fedett pozícióba. Itt osztogatják azután a titkos manőverek után egyéneknek és eszméknek a sorsát, itt ismerik el s jutalmaznak a szövetséges generálisok és zsoldosoknak a manőverekben szerzett érdemeit; — itt döntenek élet-halálra ama foglyul ejtett emberek fellett, kik elég vakmerők voltak a kis királyság határaihoz közeledni s annak udvarába beletekinteni, — azon eszmék fölött, melyek akaratauk és érdekük ellenére, de a szükségesség törvényének intésére elég merészek voltak megszületni.

Azt a domináló tábor, mely fölül emelkedve az összesség óhaján, akaratán nézetén tisztán két elv vezérli: az érdek és a hiúság. Mindenkor azt igazolták végrehajtott cselekményei s azoknak konzekvenciái. Hadi tervekben nyilvánuló ténykedései háttérben mindig ott rejtőzik e két sötét pont, mely elhomályosítja a harcjátékukban elért, bármily ékesen öltöztetett s koszorúkkal cicomázott, győzelmének vajmi ócska dicsőségét. És nem találkoznak eléggé bátor és nyílt jellemek, kik e valóságos basa uralom ellen tiltólag emelnék fel szavukat s annak megteremtői és fentartói arczáról lerántva a takaró fátyolt, egész meztelenségében mutatnák meg a közvéleménynek azok törpeségét.

A feltolt olygarchák akarata előtt gyáván hunyázkodik meg a sokaság s a dróton táncoló fababákhoz hasonló jámbor hitek némán, önérzet nélkül, vakon és léhán követik a vaskalaposok jeladását, csupán azért, hogy hiúságuknak tömjénezve, a hatalom édes melegén sütkérezhessenek, vagy hogy önző érdekük szekerét a célfelé egy lépéssel előbbre tolják. Mind csak oda törekszik a hatalom múló fénye köré, míg a jogtalanul elnyomottak küzdelmeik közepett magukra maradnak! A polgári jogvédelme, az igazságérzet, az emberbaráti kötelem, a tisztelet és méltányosság szava mind hallgat és alszik a liliputi hatalom előtt.

A közügyekben is rést ütött magának társadalmunknak e káros és szégyenletes kinövése, mely fokozatosan mind mélyebben fészkel be magát oda, uton-utfélen lehet tapasztalni, hogy mint vitetnek keresztül dolgok, mint jutnak diadalra önző célok a közérdek ellenére, mint győz a jó fölött a rossz. — És azok, kik elég ügyesen kendőzött ravasz fondorlatokkal az igazságot lábbal tiporják, s a közjó érdekében való önzetlenség álürügye alatt lassankint a társadalom erkölcsi és anyagi hanyatlását idézik elő, mézes szavak árán szépen kisiklanak a közvélemény sujtó ítélete alól. A társadalom nem bünteti őket érdem szerint

TÁRCZA.

Panasz.

Panaszkodol, hogy elfeledtelek,
 Megvádolsz, hogy soh' sem szerettelek:
 Unalmas hosszú nyári délután
 Unalmat üzni jártam át csupán.

Panaszkodol, hony mindegyik szavam
 Álnok, hamis volt, mint vagyok magam,
 S mulattam volna rajt', ha elhiszed.
 Hogy meghódítod azt a köszivet.

Te nem hittél . . . mégis panaszkodol;
 Nevettél, s most vádolsz, siránkozol,
 De érzem kár vón újra kezdenem:
 Te százszor újra nem hinnél nekem!

Tóth Béla.

Szép volt.

Irta: Tóth Béla.

— „Akárhány fiatal leány van aki százszor boldogabbnak érezné magát, ha a szemöldöke egy kissé szökebb volna, vagy az arcza pirosabb, üdőbb színt mutatna, esetleg az egyik ujján keletkezett szemölcsöt valami módon eltávolíthatná, szóval azt a parányi szépség hibát, mely szerinte

elcsufítja, megsemmisíthetné. Mert a nő szemében a teljes boldogság egyedüli biztosítéka a tökéletes szépség.

Hogy pedig a nőknek ez a feltevése igen sok esetben ellent mond a mindennapi élet tapasztalatainak, akárhány szomorú példa bizonyítja. Gyakran előfordul, hogy igénytelen rut leányok idővel boldog családanyák lesznek, azok pedig akiket valamikor az udvarlók egész serege rajongott körül, mint elhagyott öreg anyókák, leány pártában halnak meg. Sőt olyan is van, a kinek egyenesen az volt a tragikum, hogy szépnek született. Ha megengedik elmondok egy esetet.*

A közönség éber figyelemmel hallgatta a fiatal járásorvos felolvasását, aki a kaszinó vendégeinek már több élvezetes estét szerzett érdekes előadásával.

Kérték, hogy mondja el az esetet.

Az orvos, aki épen a női szépségről értekezett, már bánta, hogy így eltért a tárgytól, de mert felkeltette hallgatói figyelmét, hát csak belekezdett:

Alig volt még hét esztendő a kis Rózsika, mikor az édes anyját eltemették. Az apja egy ideig szomorúan, szótlánul viselte az özvegység fekete fátyolát, mint aki már végkép lemondott a világ gyönyöreiről. De úgy fél esztendőre a temetés után meggondolta magát és elhatározta, hogy megnősül.

— Feléje se néznék az asszony népnek, ha fiu gyermekem volna — mondogatta az isme-

rőseinek — de hát egy leányt bajos volna anya nélkül fölnevelni.

Aztán ölébe vette az aranyhaju szöke babát és kedveskedve kérdezte tőle:

— Ugy-e szeretni fogod az uj mamát kicsikém?

— Igen! Nagyon fogom szeretni — felelt a kis leány gépiesen — mindig szót fogadok neki.

Az ismerősök is biztatták, hogy jól teszi, ha megnősül, hát még inkább kedvet kapott. De úgy gondolta, hogy ha az első feleségét szerelemből vette el, a második asszony megválasztásánál tekintettel lesz a pénzre is. Ugy számított, mint minden özvegy ember. A gondtalan, nyugodt élet csábította inkább, mint a szerelem varázsa. No meg hát a fő ok a kis leánya neveltetése volt.

Ennek a számításnak azután az lett a következménye, hogy egy meglehetősen vagyonos fiatal özvegy asszonyt kéretett meg, akiről azonban még az ellenségeik sem mondhatták volna nyugodt lelkiismerettel, hogy kedves, vagy szép lett volna. Olyan csenevész, sápadt arczu, sovány menyecske volt, a kinek egyetlen tekintetéből kiolvasható a világgyűlölet, a mások kárának örvendő rosszakarata.

De hát a kis Rózsika apja mindezt nem látta meg a pénztől. Különben meg azért is inkább az özvegyet vette el, mint valami vén leányt, mert annak is volt egy öt esztendő kis leánykája és így feltételezte róla, hogy ért a gyermekneveléshez.

oly vétkeért, melyeket talán késő unokák is megfognak sanyleni, áldatlan cselekedeteikért, melyekkel nemcsak egyesek, de ezekkel együtt a társadalom boldogulását sok tekintetben meggátolják.

Mindaddig míg társadalmunk öntudatra ébredve, meg nem szabadítja magát az önkény és basa-uralom lidércz nyomása alól, addig haladásra, boldogulásra ne számítsunk, társadalmunk egészséges fejlődését ne várjuk!

Molnár Pál.

1851. szeptember 29. 1901.

A magyar nép nevelés egyik bajnokának, Molnár Pál, helybeli ev. ref. rektor-tanítónak félszázados működésére tekint vissza ez a mai nap és szalad neki magának is, sok jó barátjának, ismerősének is gondolata 50 esztendő letaposott ösvényén vissza a múltba, a reményteljes ifjúkor, a munka idejének kezdődő éveire, az 1848-iki dicső események leáldozásához, egy gyászos sötét kor küszöbéhez.

Az az alig 20 éves ifjú, a ki a szabadság védelmére fölemelt fegyvert letette, hogy a népnevelés szent ügyét előmozdító tollat, a hívők ajtatosságát ápoló zsolnárt vegye kezébe, melyeket 50 éven keresztül lankadatlanul, csüggedhetetlen életkedvvel emel ma is; itt áll közöttünk, testben, lélekben meg se roppanva, egy dicsőséges pálya vége felé, mindenkitől szeretve, tisztelve, becsülve.

Ezrekre megy azok száma, kiket tanítványai közé számít, de nem akadt még közülök egy sem, a ki ne a leggyöngédebb érzelmekkel gondolt, vagy gondolna vissza szeretett tanítójára, nevelőjére.

Nincs e városnak lakója, nem is volt, a kit bántó emlék kötne hozzá, a ki ne úgy gondolna rá, mint a város legjobb lelkű, legjobb szívű polgárára, a becsületnek legtiszteltabb alakjára.

Nem hiszem hogy volna valaki, a kit — a hivatásával járó bucsuztatások kivételével — valaha megbántott, megszorított volna, sőt mintha praedesztinálva lett volna örökké vidor kedélyes temperamentumával másoknak, barátainak, ismerőseinek örömet, vígságot gond nélkül órákat szerezni.

Midőn e sorokat rovom egymásután, eszembe jut, hogy midőn ő munkába fogott, én még megse születtem s már életem delén is túl vagyok korban; kedélytelenséggel, ember gyűlölettel, élet kedvtelenséggel pedig már meghaladtam őt egész korával.

Egy ideig csak megvolt valahogy az új mama a kis Rózsikával, de mikor mind gyakrabban tapasztalta, hogy a rokonok és ismerősök az ő kis leányát mellőzik a miatt a szép szőke baba miatt, elhatározta, hogy eltávolítja a háztól. Rábeszélte az apját, hogy adják be a városi nevelő intézetbe, mert hát ő bevallja, hogy nem tud neki olyan tökéletes nevelést adni, mint amilyen egy ilyen úri leányt megillet.

Az apa ráállt és csakhamar bent volt a kis leány a nevelő intézet unalmas falai között, mert szépsége miatt az apai háznál nem volt számára hely.

De ez csak a kezdete későbbi szenvedéseinek.

Mikor az iskolát elvégezte, még kevésbé kívánta a mostoha anyja, hogy ottlon maradjon, mert tudta, hogy akkor az ő leányát ugyancsak senki se veszi észre, azért hát rábeszéltek, hogy keressen valami foglalkozást, amikől azután megélhet amig férjhez nem megy.

— Ugyse soká tart édesem — biztatgatta a mostohája — hiszen az ilyen szép lányokat, mint maga, hamar elkapkodják.

De mi legyen? Szép volt, hát természetes, hogy színész nő lett. A mostohája nem győzte eléggé dicsérni a választását, hogy ilyen kitűnő pályát választott, melyben idővel még igen sokra vihethi, odahaza az ismerősök között azonban egyre azt híresztelte, hogy nem sokat tart a Rózsika tehetségéről, sőt azt is megsugta titokban, hogy alighanem rossz utra tévedt a szép leány, mert mint hallotta, udvarlókat tart és nem igen válogatja őket, legfeljebb csak az elsőnyük sulya szerint

Haj, ha csak én magam volnék ilyen, ezt a világot sem árulnám el, de hányan vannak még körülöttem . . .

Most mások az idők, mások az emberek.

Mintha az a sötét kor, mely a magyar szabadság kelő hajnalára borult, rá borította volna sötét fátylat azok kedély világára, ember szeretetére is, a kik e sötét korban, vagy azután születtek . . .

Kedves öreg tanítóm! Mesterem! Félszázados munkálkodásod befejező fényes napján, ezer meg ezer tanítványod nevében, felbuzdult szívvel üdvözöllek, lelkem emelkedett érzetével áldalak mindazokért, a kiket tanítványaidért, embertársaidért, a társadalomért és szegény nemzetedért, hazádért tettél!

Egyebet én nem adhatok, egyebet azt hiszem, tőlem nem is vársz.

Temesközy Gerzson.

Molnár Pál rektor tanító, kit a vele egykorú barátok „Pali”-nak vagy „Palyá”-nak, azok gyermekei pedig „uramatyám”-nak neveznek. 1830-ban, márczius 23-án született itt Abonyban. Atyja Molnár Mihály, anyja Seiben Mária volt. Szülei előzőleg Szent Márton Kátán laktak, hol az öreg Molnár Mihály szintén rektor és a Szilassy családnál házi tanító volt. Kátáról Abonyba jöven rektorak, itt működött köztisztviselőben 1849-ig, midőn az akkori kolerajárvány kiragadta számos tagú családjából. Pálunk együtt nevedvén az akkori földesurak gyermekeivel, ez a gyermeki barátság mindvégig megmaradt a szegény rektorfiú és a gazdag úri gyermekek közt. A népiskolát édes atyja vezetése alatt elvégzván, a híres kecskeméti kollégiumba ment tanulmányait folytatni, együtt tanult Márton Ferenczessel, s már ekkor kitört belőlük a művészet iránti hajlam. Márton Feri szindarabot írt, Molnár Pál és társai pedig el akarták játszani. De biz a tanár megludta, s nem éppen kellemes módon tudatta velök, hogy még korai az igekezet. A szabadságharc a nagykőrösi gymnasiumban találta a 18. éves ifjút, s Kossuth lángoló szózatára diáktársaival együtt letette ő is a könyvet, s fel vette a mangalétát; ment a haza védelmére.

Forradalmi viselt dolgairól sok tréfás adoma maradt fel; mert sem az éhség, sem a szomjúság, sem a 20 fokos hideg az ő kedélyét nem rontották. Csatában ugyan nem volt, de Czibaknál, a horvátok támadása alkalmával egy horvátot talán még is lelőtt, s ez a kötelességszerű gyilkosság most is bántja lelkismeretét.

Budabevételénél ott volt a Gellért hegyen ágyú fedezeten; meg is kapta a „káplári” rangot és pedig maga Kossuth nevezte ki „országos káplárrá”, mely címet — állítása szerint — el nem eszélne a generálisával.

Hát a mi az udvarlók számát illeti, abban nem tulzott a mostoha, mert annyian lesték a szép Rózsika minden mozdulatát, hogy akármelyik divatos primadonna büszke lehetne rá, ha annyi lovagja volna mint neki volt. És bár elragadó kedvességgel társalgott mindenkivel, még sem birt ráfogni semmit még a kartársnői rosszakarata sem. Szívesen beszélgetett, ha megszólították, de soha nem adott alkalmat a bizalmasabb közlelésre. Nem érdekelte senki különösebben.

Egyszer azonban mégis megdöbbant a szíve.

Egy fiatal szigorló orvossal ismerkedett meg, akinek igénytelen egyszerűségét megszerette. De nem árulta el irányában a legescskélyebb jellel sem ezt a szeretetét. Csak olyan tartózkodóan kimérten társalgott vele is, mint a többi udvarlójával, mert sértette volna az önértetét, hogy ő kérje meg, ő akinek annyian esdenek a kegyéért.

Már vagy fél esztendeig tartott ez az ismeretség, mikor a fiatal orvos megszerezte a diplomát és elhatározta, hogy nőül veszi a szép leányt.

De először meg akarta tudni azt is, hogy miféle családból származik. Kerülő uton sikerült megtudnia a város nevét a hol a leány szülei laktak, s másnap utra kelt, a nélkül, hogy enél csak egy szót is szolt volna az inádotjárak.

A szülői háznál a mostoha fogadta. Mikor megtudta, hogy a fiatal ember mi járásban van, színlent jó akarattal tudtára adta, hogy nem tanácsolja a szándéka keresztül vitelét. Elmondta aztán, hogy hány udvarlója meg hány volt már annak a leányrak, aztán meg hát nem áll jót érte, hogyha asszony lesz is nem tart-e majd.

— Benne van már a vérben az ilyenrek

A forradalom ő rá nézve kétszeres szomorúsággal végződött: elveszté hazáját és atyját, s a nagy család fentartási gondja az ő fiatal vállaira nehezült! Az árván maradt rektorlakon a nagyanya, anyja és három árva várta tőle a napi kenyeret, kinek magának sem volt egyebe, mint istenben való hite. És hite nem is esalta meg. Az abonyi reform. egyház atyja helyébe rektornak választotta, az uradalom pedig Lovass N. Jánossal együtt Felső Lövöra küldte, s az uradalom költségén tanultak az ott már fennálló képezdében a nevelés tudományt. Lövöről — szerinte Göttingából — hazajöven, átvette az akkor még vegyes iskola vezetését, s a rektorság jövedelméből fentartotta a népes családot, melyet még népesebbé tett, ő is családot alapítván.

A későbbi idők ő rá is sulyos csapásokat hoztak. Felesége 1868. év tavaszán, anyja és egyik testvére 1873-ki kolerában egyszerre haltak meg. Második házasságából született egyetlen fiú-gyermekét is eltemette; anyagi veszteségek is többször érték; s így nincs mit csodálni azon, hogy a szegény rektor fiúból csak szegény rektor lett. — De van neki minden vagyonnál értékesebb kincse: becsületes, jó szíve, és el nem fogyó, meg nem szünő jó kedélye. A gólyának nagy pártfogója, semmivel sem lehet úgy megharagítani, mintha egy-két nagy családú ember a gólyát szidja. Egyik régi jó barátjának soha sem bocsátotta meg, hogy az egyszer egy gólya madarat lelőtt. Tréfás megjegyzései, talpra esett mondásai nem egyszer vidítottak már fel szomorkodó, vagy aggódó környezetét.

A gyermekkorában mutatkozó művészeti hajlam ugyan nem fejlődhetett ki benne, mint Abonyi Lajosban, mert az anyagi gondok földre húzták a szárnyra kelő tehetséget, de hogy nem ölték el egészen, bizonyítják az abonyi műkedvelő előadások, melyeken a műértők elismerését is kivívta alakító és előadó képességével, és sok helybeli 1866. évi inséges. — francia és török sebesült hálijából — kiken az előadások jövedelme segített — neki is jut egy részecske. Csak a város feledkezett meg róla. Ő már bajlott korában is műkedvelősködött az utcai lámpák költségeinek fedezésére, és az ő utcájában még sincs utcai lámpás.

Minék mondjunk róla többet? A mágnás családtól kezdve a legszegényebb dohányosig ismeri, szereti őt mindenki s bizonyos, hogy velünk együtt ő is azt kívánják: tartsa meg az Isten a mi rektorunkat sokáig a mostanihoz hasonló jó egészségben és jó kedélyben!

Egy kis záró ünnepély.

A r. kath. Olvasó Egylet kebelében levő tekező társaság e hó 26-án tartotta meg, tekever-

a rosszaság, tudja lelkem, nem asszonynak való az. Dehogy való!

A fiatal ember elgondolkozott, aztán megköszönte a szívesseget, hogy felvilágosította.

— De ha már ennyire eljött, hát ne jött légyen hiába, — kezdte újra az asszony. Itt van az én Mariskám, az épen magához való. Pénze is van, jó gazdaasszony is, aztán meg elég csinos, ha nincs is ugy kikenve, mint az a másik.

A fiatal ember rá állt és nem sokára megtartották az esküvőt.

Csak lakodalom után látta újra előbbi ideálját. Még hidegebb, szótlanabb volt mint valaha, s mégis mennyi szemrehányást mondott az a mozdulatlan ajak! Ott feküdt a becszólo asztal hideg márvány tábláján ugy a hogy lakasától ideszállították. Mellette volt az a zöld folyadektól nedves pohár is a mely ide juttatta.

Aztán egy levelet is hoztak nemsokára. Egy illatos vasag ajánlott levelet a doktor ur címére. Izgatottan bontotta fel az orvos a levelet, melyben egy rózsaszínű selyem zsebkendő és egy kis cédula volt. Megírta benne a szép leány, hogy mennyit kellett szenvednie azért, mert szépek született, aztán arra kérte, hogy a fejfájára ezt a két szót írassák:

„Szép volt”. — Ez volt a selyemkendő sarkafa is huzelve.

A közönség lelkesen megéljenezte az elbeszélést a fiatal járasorvost, a kit láthatólag kifárasztott a hosszú beszélés. Szórakozottan nyult zsebébe, hogy izzadt homlokát megtörölje, de hirtelen kikapta a kezét.

Egy huzott kis selyemkendő eladt az újjai közé.

senynyel egybekötött saisson záró ünnepélyét.

A verseny 4 órákor vette kezdetét, melyen az első díjját, egy tajt. pipát, Galló Pál; a másodikikat egy esinos szivar tárczát Dobozy Kálmán; a harmadikat, egy kis magyar pipát Mózes Imre; negyediket, egy cigaretta dohány tárczát, Dudás József polg. iskolai igazgató; ötödiket, egy pénz-tárczát Rithnovszky Antal; hatodikát, egy doboz czigerettát — melyet Temesközy Gerzson ajándékozott verseny tárgyul — Tesik József; 7-et és 8-at egy-egy garnitúr inggombot Vértés A. János és Szücs István nyerték el.

A verseny befejeztével egyszerű vacsorához ült a társaság, melyen mintegy 70-en vettek részt. Nagy örömet keltett Gulner Gyula államtitkár, orsz. képviselő jelöltünk megjelenése, kinek kíséretében voltak: Hirling János plebános, Dr. Kossúth orvos, Kubinyi Béla állomásfőnök újszászról, továbbá: Léway Mihály esp. plebanos, Reinle János huszár kapitány, Ney Géza szolgabíró, Lukács Gyula, Kostyán József Dr. Györgyi József s többen.

Az első felköszöntőt ft. Léway Mihály mondta, kifejezve az általános örömet, hogy képviselő jelöltünket körünkbe üdvözölhetjük.

Gulner Gyula államtitkár, képviselő jelöltünk emelkedett aztán föl, s tartott egy eszmékben gazdag, rendkívül szép, magasan szárnyaló beszédet, melyben a r. kath. egylet s az abban alakult megerősödött s mindép rangú és politikai elvű és a közjóra munkálkodó tagokat magában egyesítő kis Casinót s tekéző társaságot emelte ki, mint oly tényezőt, melynek fennállása s fennmaradása nagy nyomokat fog hagyni városunk fejlődési történetében.

Nagy hatást tett rámutatva ezen korra, melyről a késő nemzedék is büszkeséggel és örömmel fog megemlékezni, mint olyan korról, a melynek férfiai társadalmi ténykedéseikben egyetértve, közre munkálkodva egy-két év alatt előbbre vitték e város kulturális, erkölcsi és anyagi fejlődését, mint eddig elődeink száz év alatt.

Léway plebánost tartja hivatottnak ezt a szép kort, egyetértést minél hosszabb időn át fenntartani, élteti Léwayt, mint a szellemi előre haladás vezér csillagát és azokat, kik neki nemes működésében segítségére vannak, munkálkodnak, — mert — úgy mond — minél több csillag ragyog az égen, annál világosabb az éjszaka.

Lelkes éljenzés és taps követte a beszédet, mely után Király János, mint az egylet elnöke köszöntötte föl orsz. képviselő jelöltünket.

Temesközy Gerzson a kötelesség érzet, baráti szeretet és az emberi hivatás betöltésének elismerése készítette a szöllásra és Vértés A. Jánost mint a tekéző társaság elnök igazgatóját, éltette, mint a ki bölcsen, igazságosan, nagy tapintattal, nemes szelidséggel és végtelen szerénységgel tölti be azt a tisztet, melylyel a társaság évről-évre megújuló bizalommal ruházta föl, a melyet midőn most e záró ünnepélyen letesz, a társaság nevében hálás köszönetét fejezte ki.

Vértés A. János elnök igazgató megköszönte a társaság bizalmát s a tagok egészségére s a tekéző társaság virulására üritette poharát.

Végül ft. Léway Mihály esperes-plebános mondott még tölle megszokott pompás beszédet, melyben vissza hártja a vezetés nagy munkáját Gulner Gyula államtitkár, a kit vezér szellemnek tart a haladás és boldogulás nagy épületének felépítésénél.

A társaság éjjél után kezdett oszladozni, miután államtitkár képviselő jelöltünk lelkes éljenzés között elhagyta az egylet helyiségét.

Egy kis tanulságot le kell vonnunk ebből az ünnepélyből, azt ugyanis, — hogy igen kellemtelenül érint egyeseket az, hogy bizonyos határ vonalak vonatnak egyes tapintatlan megjegyzéssel a r. kath. egylet rendes tagjai és a tekéző társaság tagjai között, különösen a jogokat illetőleg, mintha az utóbbiak nem követelhetnék maguknak a teljes jogokat, melyek az összes tagokat megilletik, kivéven a közgyűlésen való szavazati jogokat.

Hát az ilyen e fölött való eszmeeserek és tapintatlan megjegyzések csak surlódásokat idéznek elő anélkül, hogy arra legkisebb ok szolgálhatnának a nem csupán egyleti tagok részéről.

Ne feledjük el, s vonjunk tanulságot a mostani ünnepély alkalmával Gulner Gyula államtitkár, egyleti tag által hangoztatott ama kijelentéséből, hogy mily fontos és nagy karderejű tényezőnek tartja ő — és kell hogy tartsa mindenki, ki e város emelkedését szíven viseli, — hogy ezen egyletben együtt szórakozik, együtt társalog és együtt ünnepel e városnak különböző vallású, társadalmi állású lakosa, a mit egy egészséges

korszellemnek kell tulajdonítani és ezt az egyetértést mindenki erkölcsi kötelességének ismerje ápolni, fejleszteni a magunk érdekében — a közjóra.

Arany szavak, csak ne hulljon sivar keblekre.

Előfizetési felhívás.

Négy éve, hogy e szerénylap itt megindult; négy éve, hogy küzd az igazság, a közjó érdekében, de küzd a közönyösséggel, itt-ott lenézéssel is, minden anyagi haszon nélkül, csupán azért, mert kulturális fejlődésünk nagyobb szabású mozgalmainál a közérdek szempontjából felette szükség van egy oly eszközre, mely a felvetett eszméket átszűrve, átadja a közönség mind ama rétegeinek, melyek sokszor, azokban, a közügyeknek intézésében közvetlen részt nem vehetnek.

Ez volt a lap eddigi élet célja, ez lesz ezután is. Megmondjuk az igazat, de annak kivivásánál durva eszközöz soha sem nyúlunk. Szenzáció hajszolás nem kenyerünk, legfőlebb csak arra szoritkozunk, hogy egyesek önző céljaikra, a társadalom félszeg, káros kinövéseire rámutatunk, hogy azok ön maguktól elenyésszenek.

Ehhez kérjük lakosságunk anyagi támogatását, hogy e lap előállítási költségeit fedezhessük.

Dolgunkért nem kérünk, nem is fogadunk el semmit.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

MI UJSÁG?

— **Jubileum.** Molnár Pál ref. rektor tanító 50. éves tanítói jubileuma alkalmával, az aetheticai társaság, Temesközy Gerzson szerkesztőnk elnökle alatt egy szerény kis ünnepélyt rendez, melynek keretében a helybeli összes tanítók testületileg s a szomszédos városok tanítótestületei fogják üdvözölni. Tanítványai nevében és az aetheticai társaság képviseletében szerkesztőnk üdvözli az ősz jubiléant. Felkérjük tehát volt felnőtt tanítványait, hogy délelőtt 11 órákor minél számosabban jelenjenek meg az anyakönyvi hivatalban leendő gyülekezéshez. Délben a Casinóban díszbéd lesz a jó öreg tanító tiszteletére.

— **Jubileumi körmenetek.** A r. kath. egyházban a múlt év jubileumi (öröm) esztendő volt, melynek megünneplésére Rómába a világ minden tájáról sereglettek. A folyó évre is kiterjesztette a római pápa a jubileumi évet azokra, akik az örök városban meg nem jelenhettek az elmúlt évben. A katolikus egyház törekvése, hogy a jubileumi búcsú alkalmával a világ üdvözítőjének végtelen érdemei különösen alkalmaztassanak az emberiségre, s a keresztfa nagy szenvedőjének, Jézus Krisztusnak halála teljes kiengettelődést szerezzen Isten és ember között. Városunkban is kihirdettetett a r. kath. templomban a jubileumi búcsú e hó 15-én, mely szerint 4, erre a célra különösen kijelölt helyet (a plebánia templom, a 2 temetői kápolna s az öreg temetői kereszt) 15—15-ször, együtt 60-szor kell meglátogatni; vagy pedig e látogatásokat helyettesítő 4 körmeneten kell részt venni. Mult vasárnap indult ki az első ilyen körmenet a r. kath. templomból Léway Mihály esp. plebános vezetése mellett a temetőbe, ahol Istentisztelet és szent beszéd tartott nagyszámú hívősereng jelenlétében. Laikus emberek vagyunk ugyan, de mégis feltűnt a kath. intelligenciának és iparos osztálynak majdnem teljes távol maradása e körmenettől, melyen pedig országszerte a legelőkelő körökből is sűrűn iparkodnak részt venni azok, akik hitük megvallását nem röstelik. Másik megütközést keltette bennünk a templom körüli ácsorgó férfiak sokasága, akik ha már nem vesznek részt a körmeneten, illedelmesen félre vonulhatnak, ne hogy másoknak botránnyul szolgáljanak. Talán mindennek a tájékoztatatlanság az oka? Ma és okt. 6-án d. e. 9 órákor indul a körmenet, okt. 13-án pedig délután lesz a záróprocesszió. Lelki megújodásra igen alkalmasak e bucsujárások, már pedig erre a mai viharos világban nagy szükség van.

— **Iskolaszéki gyűlés.** Mult héten

szombaton tartott iskolaszéki gyűlés, a polgári iskola tanóra rendjét állapította meg, valamint a rendkívüli tantárgyak tanítására választotta meg a tanerőket. E szerint a fiúknál a latin nyelv heti 2 órai tanítására megválasztott Tömösközy József; a német nyelv heti 2 órai tanítására Schlosser László; mértani rajz heti 2 órai tanítására Kovács Bela. A leányoknál a kézi munka heti 3 órai, a mértani rajz heti 2 órai és a német nyelv heti 2 órai tanítására megválasztott Saffran Róza. A vallást a róm. kath. és az izraelita növendékeknél a lelkészek, az ev. ref. növendékeknél Tömösközy József fogja tanítani. Ehhez csupán annyit szólunk, hogy úgy a latin, mint a leányoknál a német nyelv tanítására kevés a heti 2 óra, mert annyi növendéknél (27 fiú körülbelül ugyanannyi leány) ezen nehéz nyelveket olyan sikerrel, hogy ezekből annak idején, minden aggály nélkül a felvételi vizsgálatokat a növendékek letehessék, — tanítani nem lehet. Ezen segíteni kell.

— **Szüret.** A tanács az általános szüret idejét október 3-ára, esütörtökre határozta meg.

— **Őskori leletek.** Dr. Éber László muzeumi őr ismét városunkban tartózkodik, mint Antos Béla vendége, a kinek pióczási szöllőjénél levő üres földön végez ásátásokat és kutatja a régi sírokat. Az idén mintegy 120 régi, 1400 éves sirt ásott föl, melyekben emberi csontokat, karpereczeket, fülbevalókat, szij diszitményeket — persze csak bronzból, — és majd minden sírban egy-egy bögrét talál, mely bögrében, — az akkori pogány hit szerint, — ételnemüket tettek el a halottak számára. Dr. Éber, e jeles és szép tudományú férfiú huzamosabban itt fog időzni, mind addig, míg csak az összes sírokat mind föl nem kutatja. A mult hetekben Vida József vendége volt, a ki serényen segédkezett a kutatásoknál.

— **A népfelkelő-jelentkezések elhalasztása.** A október hónap elsejére kitűzött népfelkelő-időközi jelentkezéseket a honvédelmi miniszter, a képviselőválasztások miatt, az október 14-től november 14. közé eső időre halasztotta.

— **Bitang jószág.** Mészáros István II. bíró tanyájára, e hó 22-én 2 szöke tavaszi bárány, — egyik kos, a másik kocza, — betévedt és bitangságba vétettek.

— **Választás.** A központ választás az abonyi választó kerületre nézve a következőleg határozott: választás napja október 2. val. elnökül és az I. szavazatszedő küldöttség elnökeül Lángos Kálmán (Budapest) vál. jegyzőül Múthé József (Abony); a II. szavazatszedő küldöttség elnökeül Szentkirályi Kálmán (Tápió-Szent-Márton), jegyzőül Bieskey Illés (Tápió-Szele). Helyettes elnökül Benedikty Gyula (Tápió-Szele), Liphay György, h. jegyzőül Majerszky Vilmos (Kocsér), Pap Péter (Abony) küldettek ki. Szavazási sorrend az I. küldöttségénél: Abony, Czegléd, Berczel, Farnos, Jász-Kara Jenő, Töszeg, T.-Szele, Törtel; a II. küldöttségénél: Alpár, Tisza-Ujfalu, Koháry-Szt.-Lőrincz, Ó-Kécske, Uj-Kécske, Kocsér, T.-Szt.-Márton, T.-Györgye, Zagyvarékas, Ujszász. Szavazó helyiségek az I. küldöttségé a község háza, a II. küldöttségé a nagy vendégfogadó.

— **Tüzeset.** Posszel Zsigmond ezeleddi úti háza szerdán d. u. 4 órákor teljesen leégett. A tető egy része zsindelyből, egy része nádból volt s miután a nádas rész gyült ki, mentésről szó sem lehetett, s csupán a szomszéd épületek megóvása volt a főadat. Az épület csak részben, egy kis összegre volt biztosítva s így Posszel kára nagy. Dícséretreméltó tett, hogy Löffler Miksa rögtön följánlotta üres lakását a hajléktalanul maradt nagy családnak.

— **Választási harcok.** Országszerte, még a legkisebb községben is, az egész lakosság figyelmé a küszöbön levő választások felé irányul. Az egész ország fel van lobogozva a különböző jelöltek zászlóival, mindenfelé izgatottak a kedélyek és lázas mohósággal lesik a választási esélyekről érkező újabb híreket. A ki ezekről gyors és megbízható tudósítást akar olvasni, az csak egy lapból elégítheti ki kívánságát a legteljesebb mértékben. Ez az ujság az Egyetértés, mely a választások alkalmából egész külön választási hírszolgálatot rendezett be, smelynek minden száma telve van a legújabb és leghitelesebb tudósításokkal az egész ország választási mozgalmairól. Az októberi negyedévben kezd meg az Egyetértés Eötvös Károly remek tárczasorozatát a n a z a r e n u s o k r ó l, mely hivatva van országszerte méltó feltűnést kelteni. E mellett az Egyetértés többi rovatai épp oly érdekesek, épp oly részletesek és épp oly változatosak mint egyébkor s a küszöbön levő

évnegyed alkalmából jobb lapot nem ajánhatunk a közönségnek mint az Egyetértést, melynek kiadóhivatala (Budapest, IV. ker., Papnövelde-utca 8.) szívesen küld mutalványszámot mindenkinek, a ki ily kérelemmel hozzá fordul. Az Egyetértés előfizetési ára 1 hónapra 3 kor. 60 fill., negyedévre 10 kor.

— **A méhek és a fekete szín.** Az American Bee-Journal egyik legutóbbi zámában s érdekes dolgot közöl, mely szerint a méhek határozott ellenszenvvel viseltetnek a fekete szín iránt. Ennek bizonyítására a nevezett czikben föl van hozva hogy a méhek sokkal gyakrabban szurnak meg sötét vagy fekete ruhába öltözött embereket mint a világos ruhák viselőit. Mikor pedig egy megdühödött méhraj megtámadott egy lovas fogatot a fehér ló csak egyetlen méhszurást szenvedett, míg a fekete lovat csaknem agyonszúrták. Épen így a méhraj közelében kapargató fekete tyukok rendszeren sokat szenvednek a méhektől, míg a fehéréek bántatlanul maradnak.

— **A választási küzdelem** izgató hevében vagyunk. Kortes zajtól vízhangzik az egész ország. A közönség érdeklődése a legmagasabb fokra hágott. A sajtó természetesen igyekszik ezt a nagy érdeklődést tőle telhetőleg kielégíteni. Valamennyi újságot azonban fölülmulja a „Budapest” képes pol. napilap, a mely nemcsak hü és gyors tudósításaiban, hanem sikerült kivitelű képekben is tájékoztatja olvasóit a választási mozgalmakról. A „Budapest” egyébként a legjobban ajánlható újság. Vezérezikjeit ismert nevű publicisták írják, köztük Kossuth Ferencz, az orsz. függetlenségi és 48-as párt nagynevű elnöke. Hirrovata megbízható és friss; regényei érdek feszítők. Új-évkor minden előfizetőjének egy igen szép naptárt ad ingyen, hetenként jutalomkönyveket és egy Józsv-sorsjegyet sorsol ki. A mellett a legolcsóbb napilap, mert kavonként csak két koronába kerül. A kiadóhival Budapesten, IV., Sarkantyus-utca 3. szám alatt van. a hova az előfizetési pénzek küldendők, Kivánatra egy pár mutalványszámot is küld.

— **A királygyilkos anarchista-knak** megrendszabályozása és megszelidítése ügyében a kormányok s a kiváló írók már évek óta fáradoznak, ám anélkül, hogy eredményt értek volna el. Most, hogy Mac Kinlejt egy anarchista meggyilkolta, a düh újra kitört a vérszekező anarchista-k ellen s az egész világon hangoztatják, hogy kegyetlenkedéseiket tovább tűrni nem lehet. A mikor erről megemlékezünk, örömmel szólnak arról a zseniális indítványról, amely egy magyar ember agyában született s melynek nyélbeütése esetén a legveszedelmesebb anarchista is vig és szelid bárány lesz. Az indítvány abból áll, hogy a kormányok minden ösmert anarchista-t összeírjanak s azok számára a legjobb és a legmulatságosabb magyar élclapot, a „Mátyás Diák“-ot megrendeljük. Az első tekintetre is nyilvánvaló, hogy ez indítvány a lehető legteljesebb eredményt biztosítja, mert köztudomású, hogy a ki a „Mátyás Diák“-ot olvassa, az vidám s elégedett lesz. Ha tehát az anarchista-k a „Mátyás Diák“ révén jókedvűek s elégedettek lesznek, szó sem lehet arról, hogy gyilkosságra gondoljanak. A „Mátyás Diák“ különben hetenként, tizenkét nagy oldalon, 30—40 karrikatúrával és tömérdek jó vicczel jelenik meg s előfizetési ára negyedévre 3 korona. A „Mátyás Diák“ kiadóhivatala, (Budapest, IV., Sarkantyus-utca 3.) ingyen és bérmentve küld mutalványszámot, ha e végből egy levelezőlapon hozzá fordulnak.

— **Rizling bormust** nagy mennyiségben Október első napjaiban történő szüretelés után eladó. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Az összes iskolai könyvek, tanszerek, könyvtáskák, szijak, irkák és rajzeszközök legjutányosabb árban szerezhetők be
SZERDAHELYJ JÁNOS
könyvkereskedésében.

Verndl fegyver szuronnal együtt legjobb karban jótállás mellett küld.
Heidelberg Tivadar Budapest Váci körút 6.

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST

a ruggyanta- (gummi) gyártás magyarországi megalapítója.

Műszaki központi üzlet VI. Andrassy-ut 2. Fonciére palota.

Legjobb minőségben, gyári áron szállit:

összes mérleggyártmányok (külön kiadásu árjegyzék ingyen és bérmentve) a gőzeséplőgépekhez szükséges összes anyagokat és eszközöket, csapágyfém, kenőszelenczék, olajhoz és sűrű tovtottezsirhoz, géphajtoszjak, vízmentes mozdony és eséplőgép ponyvák kazal, repce- és kocsitakarók, asbest- és gummi anyagok, szelepek, vizmutatók, fessmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradék, gabonaszák, „Elsősegély“-kötszerszekerények, mely kötszerszekerények a ministeri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban stb beszerzendők.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve.

30—

ALAPITTATOTT
1862.

Tottis és Kren „AZ ÉSZAK CSILLAGHOZ.”

Budapest IV., Bécsi-utca 1 szám.

ajánlják közel 40 éve fennálló és az egész országban legjobb hírnévnek örvendő áruházukat vászon és fehérneműek beszerzésére.

Nagy raktár finom női, uri és gyermek fehérneműekben.

Teljes mennyasszonyi kelengyék 1000 koronától 10.000 koronáig, a legjobb minőségért és a legszolidabb, legmodernebb kivitelért teljes kezesség.

Legnagyobb gyári raktár szőnyegekben, bútorszövetekben, takarókban, függönyökben, futókban, gyékényekben stb. legolcsóbb gyári áron.

Nagyobb bevásárlásoknál, vagy mennyasszonyi kelengyék megrendelésénél direkt levélbeli megkeresésre, megbizottunk teljes mintakollekcióval saját költségünkre küldjük bárhová.

Mintákkal és választék küldeményekkel mindenkoron szívesen rendelkezésre állunk.

Clayton & Shuttleworth Váci-körút 63. sz.
mezőgazdasági gépgyártások Budapest által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek
továbbá járgány-eséplőgép, löhère-eséplők, tisztító-posták, aratógépek, szénpréjtűk, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, szeeskaavágók, repavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék-képek ma is ingyen és bérmentve küldetnek

Lincolni törzsgvárnk a világ le-nagvobb locomobil- és cséplőgép-gvára